

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี

The Emotional Quotient of Nursing Students Pathum Thani University

จิรวรรณ อุคคกิมพาน์*¹ อุษณีย์ เทพวรชัย² นงเยาว์ สมพิทยานุรักษ์³

นิธิตา ธารีเพียร⁴

Jeerawan Ukkakimapan*¹ Utsanee Tepvorachai² Nongyao Sompittayanurak³

Nitita Tareepeer⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 200 คน โดยการสุ่มตัวอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ตรวจสอบตรวสอบความเชื่อมั่นโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .89 วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล โดยสถิติทดสอบ t – test และ F – test

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 66.0 – 76.0 และ 2) นักศึกษาต่างชั้นปี และเกรดเฉลี่ยต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : นักศึกษาพยาบาล ความฉลาดทางอารมณ์ ปัจจัยส่วนบุคคล

Abstract

The objectives of this descriptive study were to 1) emotional intelligence of nursing students. 2) Comparison of personal factors with emotional intelligence of nursing students. The samples of 200 study were level 1 to 4 nursing students during

¹⁻⁴ อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻⁴ Lecturer, Faculty of Nursing, University of Pathumthani

academic year 2021 selected by population proportion with simple random sampling. The data were collected using 1) the demographic data record form, and 2) emotional intelligence questionnaire. The reliability of total instrument was conducted by Cronbach's Alpha Coefficient was at .89. The data analysis were frequency, percentage, and analyze compared by t-test and F-test.

The result of the study revealed that 1) emotional quotient of nursing students as a whole were at normal level (75%) when considering each aspect showed that emotional intelligence were normal level (66.0 – 76.0%). 2) Nursing students with different level of the study, and different GPA showed different emotional intelligence at statistically significant difference of .05.

Keywords: Nursing student, emotional intelligence, personal data

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2555-2564 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยในทุกกลุ่มวัยแบบองค์รวมทั้งด้านกาย จิตใจใจ อารมณ์ สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม และแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายสำคัญ คือ ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและศักยภาพตามความต้องการของสังคม โดยบุคคลต้องมีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม ความรับผิดชอบ และยังต้องมีความสุขภาวะทั้งร่างกาย และจิตใจ จะเห็นได้ว่าตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาอุดมศึกษาไม่ได้เน้นการพัฒนาด้านความสามารถทางสติปัญญาเพียงด้านเดียว แต่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่กันไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 2555-2559,2556)

ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญของบุคคลมีผลต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมถึงมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดี มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีแรงจูงใจในการทำงาน สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา แสดงออกได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างสงบสุข (วลัยนารี พรหมลา, 2558) นักศึกษาพยาบาลก็เป็นบุคคลหนึ่งที่ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะประจำตัว จะทำให้นักศึกษามีความเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ และมีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต ดังนั้น องค์กรหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางการพยาบาล ควรตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดทาง

อารมณ์และพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และพัฒนาบุคคลแต่ละช่วงวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการร่วมมือกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ โดยมุ่งให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามผลเรียนรู้ ครบทั้ง 6 ด้าน คือ มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ทั้งนี้ วิชาชีพการพยาบาลเป็นสาขาวิชาชีพที่ต้องให้การดูแล และรับผิดชอบต่อชีวิตของมนุษย์ ต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานความเศร้าโศกของผู้ใช้บริการและครอบครัว ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในสาขาวิชาชีพนี้จึงจำเป็นต้องมีความอดทน เสียสละ แสดงสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส เอาใจเขามาใส่ใจเรา และมีความเข้าใจในสภาพอารมณ์และการแสดงออกของผู้รับบริการ เพื่อที่นักศึกษาพยาบาลจะสามารถปรับตัวได้กับสถานะต่างๆ ของผู้ใช้บริการ และศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรจนประสบความสำเร็จได้ (วลัยนารี พรหมลา, 2558)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลในบริบทที่แตกต่างกันและผลการวิจัยก็พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติถึงสูง (อรเพ็ญ พงศ์กล้า และคณะ, 2560; วิไลพร นุชสุธรรม, 2559; วลัยนารี พรหมลา, 2558) และมีการศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รูปแบบการเลี้ยงดู ที่พักอาศัยขณะศึกษา พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ และปัจจัยด้านเพศ คณะสาขา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายรับไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ (ชิสภาพิชร์ ชูทอง, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของประภาศ ปานเจียง (2558) พบว่า นักศึกษาที่มี เพศ ระดับชั้นปี และระดับเกรดเฉลี่ยต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพผู้ปกครอง รายได้รวมต่อเดือนของผู้ปกครอง และรายจ่ายต่อเดือนต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และสภาพการเลี้ยงดูของครอบครัวและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ จะเห็นได้ว่าแม้มีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ แต่การวิจัยก็ยังมี ความแตกต่างกันในแต่ละบริบท

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปวางแผนพัฒนานักศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล ทั้งในการดูแลตนเองและผู้ป่วยในอนาคตและ และเพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทาง

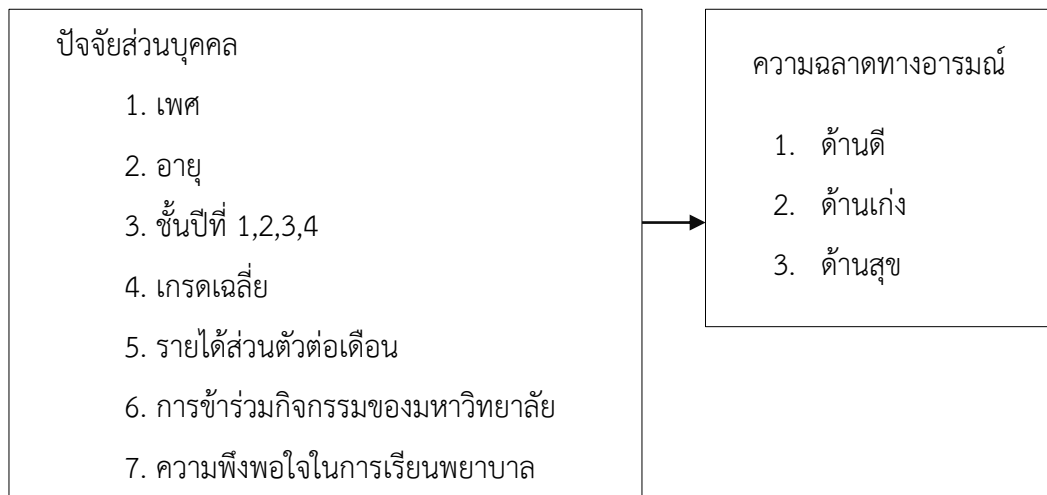
ในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยใช้แนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2543) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - ปี 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 412 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - ปี 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี สูตรของ Taro Yamane (1973) จำนวน 203 คน โดยกำหนดสัดส่วนและกลุ่มตัวอย่างโดย

การสุ่ม (Proportional random sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของนักศึกษาแต่ละชั้นปี ได้จำนวนตัวอย่างแต่ละชั้นปี

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถาม มี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ส่วนตัวต่อเดือน รายได้ผู้ปกครองต่อเดือน รูปแบบการเลี้ยงดู การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ จำแนกความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านดี (การควบคุมตนเอง, การเห็นใจผู้อื่น, ความรับผิดชอบ)

ด้านเก่ง (การมีแรงจูงใจ, การตัดสินใจแก้ปัญหา, ความมีสัมพันธภาพ)

ด้านสุข (ความภูมิใจในตนเอง, ความพอใจในชีวิต, ความสุขสงบทางใจ)

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับต่ำ หมายถึง	มีคะแนนน้อยกว่า	130 คะแนน
ระดับปกติ หมายถึง	มีคะแนนอยู่ระหว่าง	130-180 คะแนน
ระดับสูง หมายถึง	มีคะแนนมากกว่า	180 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์นำไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) มีค่าเท่ากับ .89

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงร่างงานวิจัยพร้อมเครื่องมือวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เลขที่ 006/ 2564 และเมื่อได้รับการพิจารณาตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความเคารพในความเป็นบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ ระยะเวลาการทำแบบสอบถามประมาณไม่เกิน 30 นาที และความเสียใจบ้างที่จะได้รับการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ในการวิจัย จะมีเฉพาะผู้วิจัยทราบ และข้อมูลที่ได้ในการวิจัยทุกอย่างจะใช้ประโยชน์ทางวิชาการและเสนอในภาพรวมเท่านั้น

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. หลังจากได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวเองกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำวิจัย พร้อมทั้งพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างตลอดการดำเนินการวิจัย

2. ผู้วิจัย จะให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเอง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยขออนุญาตนัดหมายกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้าก่อน แต่กรณีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สะดวกในวันนัดหมาย แต่สะดวกในวันนั้น ผู้วิจัยจะทำการให้ตอบแบบสอบถามทันที ซึ่งการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจะทำจนกว่าจะได้รับข้อมูลครบตรงตามจำนวนข้อคำถามโดยไม่จำกัดเวลาในการตอบแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลหลังได้รับแบบสอบถามแล้ว ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยสถิติทดสอบ $t - test$ และ $F - test$

ผลการวิจัย

การแจกแจงความถี่ และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมได้และข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 200 คน ร้อยละ 98.52 ดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 93.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 18-22 ปี ร้อยละ 83 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ปี 1 และปี 2 ร้อยละ 55 ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.00-4.00 ร้อยละ 55.5 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.0 และมีสถานภาพอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 74.5 ส่วนใหญ่รายได้ส่วนตัวต่อเดือนของนักศึกษา น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 41.5 ส่วนรายได้ส่วนตัวต่อเดือนของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15,000 -30,000 บาท ร้อยละ 71.0 ส่วนใหญ่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ไม่ตามใจ, ไม่เข้มงวดกวดขัน) ร้อยละ 93.0 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยทุกครั้ง ร้อยละ 87.0 และมีความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล ร้อยละ 98.5

ส่วนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล

ค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนจริง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับนำเสนอตั้งตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนจริง ความความถี่ ร้อยละ และระดับความฉลาดทางอารมณ์ (N=200)

ความฉลาดทางอารมณ์	ค่าคะแนนจริง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	121 - 129	8	4
ปกติ	130 - 180	150	75
สูง	181 - 206	42	21

จากตารางที่ 2 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 75

ตารางที่ 3 ค่าความถี่ ร้อยละ และระดับความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้าน (N=200)

ความฉลาดทางอารมณ์	ด้านดี		ด้านเก่ง		ด้านสุข	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	3	2.5	13	6.5	18	9.0
ระดับปกติ	132	66.0	152	76.0	134	67.0
ระดับสูง	65	32.5	35	17.5	48	24.0
รวม	200	100.0	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 66.0 – 76.0 โดยด้านที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงมากที่สุด คือ ด้านดี ร้อยละ 32.5

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลวิเคราะห์และนำเสนอผลการเปรียบเทียบดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตามลักษณะเพศและความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล โดยใช้ Independent t-test (N=200)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	Mean Square	t	p-value
เพศ				
ชาย	14	19.286	-.631	.529
หญิง	186	19.796		
ความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล				
พึงพอใจ	197	19.803	1.661	.098
ไม่พึงพอใจ	3	17.000		

จากตารางที่ 4 พบว่า เพศและความพึงพอใจในการเรียนพยาบาลที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามอายุ ชั้นปีโดยใช้ One – way ANOVA (n = 200)

ปัจจัยส่วนบุคคล	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
อายุ	1688.480	199			
Between groups	6.288	197	3.144	.368	.692
Within groups	1682.192	197	8.539		
ชั้นปี	1688.480	199			
Between groups	289.198	3	96.399	13.503	.000*
Within groups	1399.282	196	7.139		*
เกรดเฉลี่ย	1688.40	199			
Between groups	160.123	2	80.061	10.320	.000**
Within groups	1528.35	197	7.758		
การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย	1688.480	199			
Between groups	13.944	1	13.944	1.649	.201
Within groups	1674.536	198	8.457		
รายได้ต่อเดือน	1688.480	199			
Between groups	2.995	2	1.497		
Within groups	1685.485	197		.175	.840

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาคณะ พยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยปทุมธานี ที่มีอายุแตกต่างกันและมีรายได้ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นปีและเกรดเฉลี่ยที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 75 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเก่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 76 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะพยาบาลศาสตร์มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 คือให้นักศึกษาได้มีการฝึกกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องตามการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการร่วมมือกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ซึ่งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร หมูพยัคฆ์ และคณะ, 2558; วิไลพร นุชสุธรรม (2559); และอรเพ็ญ พงศ์กล้า และคณะ (2560) พบว่านักศึกษาพยาบาล มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ชั้นปีที่แตกต่างกัน และเกรดเฉลี่ยที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $< .05$ อาจเนื่องมาจากในแต่ละระดับชั้นปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มสมรรถนะแตกต่างกันในแต่ละชั้นปี ซึ่งชั้นปีที่สูงขึ้นจะต้องมีสมรรถนะและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มมากขึ้นรวมถึงมีการนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการ (คณะกรรมการบริหารหลักสูตร, 2560) สอดคล้องกับการศึกษาของประภาส ปานเจียง (2558) และชิสัพพัชร์ ชูทอง (2560) พบว่าชั้นปีที่ต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน แต่แตกต่างกับการศึกษาของของ วรุณา กลกิจโกวินท์ และคณะ (2562) พบว่า ชั้นปีที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์

ด้านเกรดเฉลี่ยที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างอาจเนื่องมาจากเกรดเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการเรียนและความรู้ก็เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงทักษะความรู้ความสามารถทางการเรียนรู้ รวมถึงการมีไหวพริบปฏิภาณในการเอาตัวรอดและเป็นตัวชี้วัดความฉลาดทางอารมณ์ได้ นอกจากนี้ การเรียนรายวิชาทางการพยาบาลซึ่งเป็นกลุ่มรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้วยกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วย (คณะกรรมการบริหารหลักสูตร, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประภาส ปานเจียง (2558); กุลนิตา เต็มชวลา และคณะ (2555) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ แต่ขัดแย้งกับ ชิสัพพัชร์ ชูทอง (2560) ที่พบว่า เกรดเฉลี่ยไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลาปาง

นอกจากนี้ปัจจัยด้าน เพศ อายุ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และด้านความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล ที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรุณา กลกิจโกวินท์ และคณะ (2562) พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับฉลาดทางอารมณ์ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของประภาส ปานเจียง (2558) ที่

พบว่าเพศที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน อาจเนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ของแต่ละบุคคลจึงทำให้เพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ อายุและรายได้ส่วนตัวไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์สอดคล้องกับการศึกษาของวรุณา กลกิจโกวินท์ และคณะ (2562) พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ประภาส ปานเจียง (2558) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ อาจเป็นเพราะนักศึกษาทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถตนเองได้สร้างสรรค์ตามความถนัดของตนเองแต่ไม่ได้เกิดจากความฉลาดทางอารมณ์ และด้านความพึงพอใจในการเรียนพยาบาลก็ไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ขัดแย้งกับการศึกษาของวรุณา กลกิจโกวินท์ และคณะ (2562) พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนแพทย์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่นักศึกษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งด้านดี ด้านเก่งและด้านสุขนักศึกษา
2. คณะผู้บริหาร และอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ควรมีกระบวนการบูรณาการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ทั้งด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข สอดแทรกกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้กับนักศึกษาพยาบาลโดยสอดแทรกในเนื้อหาและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล
2. ศึกษาโปรแกรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล

บรรณานุกรม

- กนกพร หมู่พยัคฆ์ จรินทิพย์ อุดมพันธุ์รัก ชลียา กัญพัฒน์พร ชัญญา แสงจันทร์ และพวงเพชร เกสรสมุทร. (2558).ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล. *Journal of Nursing Science*. 33(Suppl): 55-65.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กุลนิดา เต็มชวลา และ สุวรรณีย์ พุทธิศรี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมปลาย (คะแนน O-NET และคะแนน กสพท.) ของ

- นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนแพทย์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย**. 57(3): 295 - 304.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **รายงานการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 (ฉบับย่อ)** . สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). **อัคริคว: ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการบริหารหลักสูตร. (2560). **หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง 2560**. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ชีสาพัทธ์ ชูทอง. (2560). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 4000112 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.**การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4**. 438-446.
- นิลาวรรณ งามขำ และคณะ. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. **วารสาร มจก. วิชาการ**. 20(39): 45-56.
- ประภาส ปานเจียง. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบพัฒนาความฉลาด ทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา**. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 1947-1967.
- วัลย์นารี พรหมลา. (2558). ความฉลาดทางอารมณ์ของ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 2(2): 432-438.
- วรุณา กลกิจโกวินท์ จตุพร โพธิ์ปรีสุทธิ์ ญัฐภัทร นิยมรัตน์กิจ ธวัลรัตน์ ไหวหาร ภคพันธ์ ล้อศิริพันธ์ และ วรณกานษ์ ศรีสนธิรักษ์. (2562). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช.**วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย**. 64(1): 77-88.
- วัลย์พร นุชสุธรรม. (2559). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย. **วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน**. 4(4): 505-519.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน**

ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ :บริษัทภาพพิมพ์.

อรเพ็ญ พงศ์กล้า จีราวรรณ กล่อมเมฆ พรรณี พรรคลักษณ์ ธัญวรรณ คุณมาศสุนย์ วรวัลย์ช บันลือทรัพย์
มณิสรา ห่วงทอง. (2560). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัย
เอกชนแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร. **วารสารคณะพยาบาลศาสตร์.** 25(3): 9-19.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** 3rd Ed.New York.Harper
and Row Publications.